

Paul Holt: De store principielle Spørgsmaal vedrørende Straffeloven i Almindelighed blev gennemdrøftet i Sommer ved Forslagets Fremsættelse, og ved dets Vedtagelse blev de i Forslaget formulerede Afgørelser heraf godkendt. I de nu fremlagte Forslag til Ændringer er de samme Principper opretholdt, og der er saaledes ikke nogen særlig Grund til at gentage Drøftelserne i hele deres Udstrækning. Jeg skal derfor indskrænke mig til at komme med nogle Bemærkninger om et enkelt Spørgsmaal, der vedrører et Punkt i denne Drøftelse, nemlig Spørgsmaalet om, i hvilken Udstrækning man bør tage Hensyn til den 29. August som skelsættende Dato. Der er i det nu-gældende Straffelovstillæg i § 1, 2det Stykke, taget særlig Hensyn til denne Dato, og paa det Sted, hvor det siges at være nødvendigt, er det opretholdt i Ændringsforslaget. Men dertil er yderligere kommet en udtrykkelig Bestemmelse i § 3, Stk. 4, Nr. 2, hvori bestemmes, at der idømmes nedsat Fængselsstraf paa 6 Maaneder, naar Gerningsmanden før eller kort efter den 29. August 1943 har bragt det strafbare Forhold til Ophør. Ændringsforslaget har altsaa gjort endnu et Skridt i Retning af at sætte denne Dato som skelsættende med Hensyn til strafbare og straffri unationale og landsforræderiske Handlinger.

I det af Justitsministeriet nedsatte Juristudvalg har navnlig Professor Krabbe gjort sig til Talsmand for at sætte et skarpt Skel ved denne Dato og har gjort et Forsøg paa at gennemføre denne Betragtning ud fra rent formalistiske, juridiske Synspunkter. Han har ganske vist ikke vundet Gehør for sine Tanker, hverken hos Udvalgets Flertal eller hos den højtærede Justitsminister, men da han med sine Udtalelser dækker en hel Del Menneskers Opfattelse, baade inden for og uden for Juristkredse, vil det være paa sin Plads herfra at komme med nogle Bemærkninger til Belysning af dette Spørgsmaal.

Naar man argumenterer for den 29. August som den skelsættende Dato, plejer man altid at henvise til, at Regering og Rigsdag ophørte at fungere, og at der derigennem indtraadte en Slags Krigstilstand mellem Danmark og Tyskland, og at det danske Samfund derefter befandt sig, som Professor Krabbe udtrykker det, i en anarkisk Tilstand af Retsløshed, som kan begrundes, at den, der under disse Omstændigheder har foretaget Handlinger, som for en senere tilbageskuende Betragtning maa bedømmes som landsforræderiske eller landskadelige, ogsaa maa taale strafferetligt at blive draget til Ansvar efter en senere Lov,

strengere end den paa Gerningstiden gældende Lovgivning, og for Handlinger, der ikke var kriminaliserede ifølge denne Lovgivning. Udtalelsen findes i Juristbetænkningen Side 19. Dette Forsøg paa at sætte et Skel mellem før og efter den 29. August maa betegnes som ganske mislykket. Det er nemlig en Kendsgerning, at Regeringen vel ophørte at fungere, men ogsaa at der ikke kom nogen Udtalelse fra denne Regering om, at Tilstanden mellem Danmark og Tyskland nu var forandret; den forsvandt lige saa stille i Ubemærketheden. Regeringsudtalelsen, offentliggjort den 31. August 1943, er oplysende i saa Henseende. Jeg skal med Formandens Tilladelse citere den. Den findes i „Besættelsestidens Fakta“ Side 217:

„Ministeriet Seavenius har den 29.

August til Kongen indgivet sin Demissionsbegæring og er straks ophørt at fungere. Administrationen i Ministeriet og Generaldirektoraterne ledes indtil videre af vedkommende Departementschef, Generaldirektør eller Direktør. Forinden Ministeriet traadte tilbage, har det afgivet følgende Udtalelse: I denne for vort Land saa alvorlige Time ønsker vi paa ny at opfordre Befolkningen til at udvise Ro og Besindighed. Særligt er det os magtpaaliggende at udtale, at vi forventer, at alle Statens Tjenestemænd i den forhaabentlig korte Tid, Undtagelsestilstanden vil vare, forbliver paa deres Post og under deres Ansvar som Tjenestemænd fortsætter deres Gerning til Bedste for Land og Folk, saaledes at det søges undgaaet, at der opstaar Gnidninger mellem Statens Organer og de tyske Autoriteter, der i Kraft af Krigens Love og den erklærede Undtagelsestilstand midlertidigt har en særlig Myndighed at udøve“.

Departementscheferne førte Regeringen videre med Billigelse af Landets politiske Ledelse efter de hidtil gældende Retningslinier, og Lovanordningerne fik fuld Anerkendelse som Love. At betegne denne Tilstand som „en anarkisk Tilstand af Retsløshed“ er Nonsens. I Lovanordningerne opretholdtes de Bestemmelser angaaende Samarbejdspolitikken med Tyskerne, som Regering og Rigsdag tidligere officielt havde godkendt, og Partilederne fungerede bag Kulisserne som en Slags hemmelig Overregering, men vel at mærke ikke en Regering for Modstandsbevægelsen — den havde jo sin egen Regering: Frihedsraadet. Den afgaaende Regering gav ingen som helst Meddelelse om, at nu gjaldt de tidligere Love og Anordninger ikke længere, den gav ikke nogen Anvisning paa, at nu skulde Tjeneste i den tyske